

I. Igaz vagy hamis az állítás?

Beloianisz községet Nikosz Beloianiszról, a kivégzett görög partizánvezérről nevezték el. I H

1527-ig az volt a szokás, hogy Székesfehérváron kellett megkoronázni a királyt, és a koronázás alkalmával csak az esztergomi érsek tehetette a király fejére a koronát. I H

Ingó-kövek a Velencei-hegységben találhatók. A kövek egykor izzó lávával együtt merevedtek meg a mélyben, később a földrengésekkel kerültek a felszínre. I H

Velencét a Székesfehérvárt építő olasz mesterek alapították, s nevezték el a tóparti kis települést otthoni Velencéjükéről. Bonfini, Mátyás király történetírója már Venetiának említi írásaiban. I H

A monda szerint a Vértes hegység az erdővel borított részekben elszórt vértékről (páncélokról) kapta a nevét, melyet a csúfos vereséget szenvedő németek hagytak a hegységben. (dobáltak le magukról menekülés közben). I H

Nadap a „szintezési ősjegyről” nevezetes. Itt áll az országos szintezési nullpont, amely mind az Adriai-, mind a Balti tengerhez viszonyítja a magasságot. I H

Kálóz, a Sárvíz mentén fekvő község neve 1326-ban bukkan fel először. A falu környéke kelta, római, avar kori emlékekben gazdag. I H

A pákozdi csata előestéjén a közeli sukorói református templomban ülésezett Kossuth honvédseregének vezérkara és az országgyűlés vezérkara. I H

Gárdonyi Géza 24 évesen magyarosította a nevét, eredetileg Ziegler Gézának hívták. I H

A Velencei-tó mellett a halászok egy részének a varsa volt a legfontosabb halászó eszköze. I H

II. Honnan hová lehet eljutni? Egészítsétek ki az útvonalterveket úgy, hogy legalább egy-egy települést írtok a lista elejére és végére is!

....., Seregélyes, Szabadegyháza, Perkáta, ...

....., Sárszentágota, Aba, Székesfehérvár, Sárkeresztés, Söréd, ...

....., Agárd, Székesfehérvár, Szabadbattyán, ...

....., Alcsútdoboz, Vértesacsa, Lovasberény, ...

....., Ráckeresztúr, Martonvásár, Sukoró, Pákozdi, ...

....., Mezőszilas, Pusztagegres, ...

A mi kincses ládánk –I. levelező forduló általános iskolásoknak 2018.

III. Kössétek össze a párokat! A párosítsátok a híres embereket a településekkel!

Ercsi	Csoóri Sándor, Csanádi Imre
Gárdony	Csók István
Kápolnásnyék	Amerigo Tot
Martonvásár	Széchenyi Zsigmond
Rácalmás	Vörösmarty Mihály
Sárbogárd	Beethoven, Brunszvik Teréz
Székesfehérvár	Tinódi Lantos Sebestyén, Mészöly Géza
Sárpentelle	Vajda János
Zámoly	Ybl Miklós, Géza nagyfejedelem
Sáregres	Eötvös József
Vál	Gárdonyi Géza
Fehérvárcsurgó	Szent Margit

IV. Megyénkben sok főúri kastély épült.

Olvassátok el a leírásokat, majd írjátok a településnevekhez a hozzájuk tartozó betűjeleket! A hiányzó leírásokat pótoljátok!

A/ A kastély építési időpontja 1781. Fellner Jakab tervei alapján készült, az Eszterházy családé volt.

B/ A falu közepén állókastély 1763-67 között épült, majd a Cziráky család a megye egyik legszebb klasszicista kastélyává alakította át az 1810-es években.

C/ A kastélyt Pollack Mihály tervei alapján 1807-ben építette a Zichy család.

D/ A klasszicista, emeletes, oromzatos kastélyt 1821-ben építette Zichy Ferenc gróf, majd a Hadik család birtokába került.

E/ A Brunszvik-kastély 1773-ban épült és 1875-ös átépítésével nyerte el mai formáját. Ma emlékmúzeumként is látogatható.

f. A Nádasdy család kastélya 1815-ben épült. 1873-ban impozáns, angol stílusú, tornyos, oromzatos épületé alakították át.

Martonvásár:

Lovasberény:

A mi kincses ládánk –I. levelező forduló általános iskolásoknak 2018.

Csákvár:

Iszkaszentgyörgy:

Soponya:

Csala:

Csókakő:

Seregélyes:

Nádasdladány:

V. Több honfoglalás kori törzs neve is szerepel helységneveinkben. Helyezzétek el a törzsek nevét a településnevekben!

Tarján

Füzes..... Jászkara.....

Buda..... Sár..... **Kürt-gyarmat**

.....ládháza Moson..... .....dörög

Nyék

Salgó..... Buda.....

Baranya..... Balassa.....

Fehér..... Bátor..... Kápolnás .....

Keszi

Felső..... Tisza.....

Karancs..... Diós.....

Pilisboros..... .....almás

Jenő

Boros..... Ipoly.....

Magyar

Karikázzátok be a megyénkben található helyiségneveket!

Melyik az a fejér megyei település, mely egy az egyben őrzi egyik törzsünk nevét?

.....

A mi kincses ládánk –I. levelező forduló általános iskolásoknak 2018.

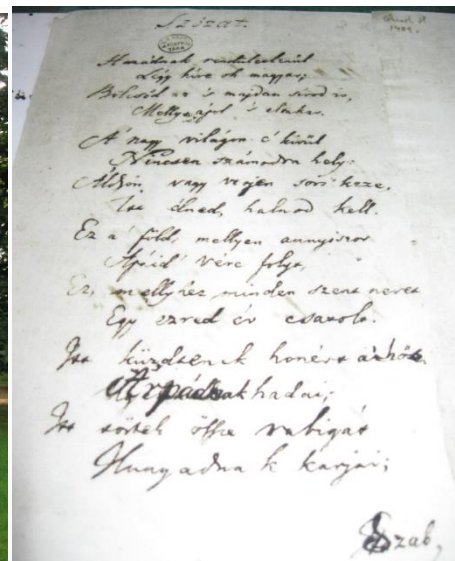
VIII. Melyik Fejér Megyei település Kegyetemplomában járunk? _____

Mikor van a kegyhely búcsúünnep? _____

Az első szervezett zarándokúton 1699-ben kik és honnét érkeztek? _____

IX. Hol járunk? _____

Minden országot bejártam,/Minden messze tartományt,/S aki álmaimban él,/A dicsőt, az égi szépet/Semmi földön nem találtam./Most mint elkapott levél,/Kit süvöltve hord a szél,/Nyugtalan vagyok magamban,/Örömemben, bánatomban,/S lelkem vágy szárnyára kél./Ah, de mit látok? közepem/Ott egy almatő virít,/Csillag, gyöngy és földi ágból,/Három ellenző világból./Új jelenség, új csoda./S aki ott kötözve ül,/A gonosz, kaján anyó,/Nénje tán a vén időnek,/Mint leláncolt fergeteg / Zsémbe és züg; mit jelent ez?/ Vén Mirigy

Ki a költő? _____
Hol van ez az árnyas hely, ahol a költő meglátta a napvilágot?

Mi művének a címe, amelyből az idézet van? _____
Sorolj fel öt vers címet, amely az ő nevéhez fűződik!

X. Állapítsd meg az alábbi mondatok közül az igaz állítások és karikázd be!

1. A Bakony sötét erdei valaha jó bűvőhelyet biztosítottak a kurucoknak és a császáriak elől bujdosó szegénylegényeknek. A leghíresebb betyárok a környéken Sobri Jóska és Savanyú Józsi voltak. **I H**
2. Kiemelt természeti értéket képviselnek az „úszólápok”. Egy orchideafélének, a hagymaburoknak a Velencei-tó az egyetlen hazai lelőhelye. **I H**
3. Fejér megye a fejedelmek megyéjének mondható. A megye Árpád vezér szállásterülete volt a honfoglalás után, majd Géza fejedelem a kedvező adottságok figyelembevételével Székesfehérváron alakította ki székhelyét. A város több évszázadon keresztül őrizte királyi székhely, koronázó és temetkezési hely rangját. Székesfehérváron 32 királyt koronáztak, és itt őrzik államalapító István király és még több királyunk földi maradványait. **I H**

XI Megyénkben Csákvár a cserép hazája volt, ezért a következő feladatok a fazekasságról szólnak.

XI/1. Pótoljátok a hiányos szöveget a megadott szavakkal!

butykos, szilke, korsó, fazék, butella, bödön, kancsó, kulacs, köcsög, bokály, bögre

..... főzték a káposztát, a levest, forralták a tejet, vizet.

Fazékféle tárolóedényekben tartották a zsírt, olajat, szilvalekvárt, aludttejet, és más élelmiszert.

Ilyen tárolóedény volt a ....., a ....., a ..... és a .....

A ..... tárolták, vagy vitték a mezőn dolgozóknak, a vizet, a bort.

Ital tárolására használták a ....., a ....., a ..... és a .....

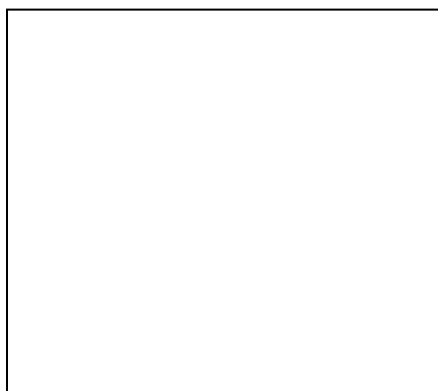
XI/2. Tervezzetek edényformát, ami legalkalmasabb...

a leves főzésére

a hús sütésére

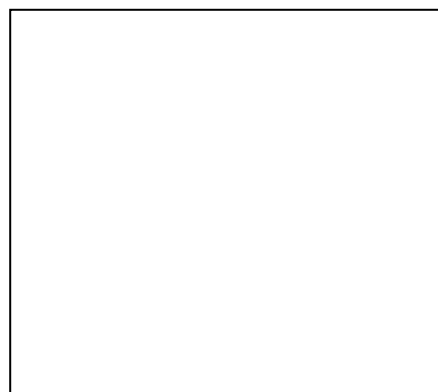
a tej tárolására

az étel hordására

az ital hordására

ivásra

XII/1. A család napi feladatainak megosztása. Kinek mi volt a feladata, kössétek össze!

a vetemények gondozása	
az ólak gondozása	
szántás	
aratás	
mosás	
vas- és borszerszámok javítása	FÉRFIAK
a ház meszelése	
mezei munka	
az istállók takarítása	NŐK
szövés-fonás	
fafaragás	
az aprójószág etetése	
befőzés	
szőlőművelés	

**XII/2.. Melyek voltak a fiúk, illetve a lányok munkára nevelésének legismertebb formái?
Kössétek össze!**

disznóörzés	
libalegeltetés	
fonás-szövés	FIÚK
állatok körüli munka	
fejés	LÁNYOK
ételhordás	
mezei munka	
vízfordás	

XIII. Hogy is volt?

XIII/1. Igaz vagy hamis? Karikázzátok be a megfelelő betűt!

1. A kukoricafosztás őszi társas munka volt. I H
Nevezték tengerihántásnak, bontónak is.
2. A fonóba járás nem volt kötelező. I H
3. A tollfosztóban csak asszonyok dolgoztak. I H
4. A kukoricahántáskor, aki piros csövet talált mehetett lefeküdni. I H
5. Aratáskor az asszonyok szedték a markot. I H
6. Aratáskor az első kévéből készítették az asszonyok az aratókoszorút. I H
7. Szent Balázs-nap volt a pásztorok és béresek szegődtetésének napja. I H
8. A hétfő a mosás napja volt. I H
9. A legények csak kedden, szerdán és szombaton mehettek a lányos házhoz. I H
10. Nagyobb munkák elvégzése után táncmulatságot rendeztek. I H
11. A szőlő, bor, seprő, ászok, lyuk és pince szavaink a honfoglalást megelőző korból származnak. I H

XIII/2. Párosítsátok az ételeket az elkészítési módokkal!

vaj	aszalás
kolbász	savanyítás
uborka	dagasztás
kenyér	köpülés
pecsenye	füstölés
szilva	sütés

XIII/3. Rendeljétek a hét napjait az alább kifejezésekhez!

Tésztaevő nap(ok) _____, _____, _____

Húsevő nap(ok) _____, _____, _____

Hústalan nap _____,

XIII/4. Mely szentek kötődnek az alábbi jeles napokhoz?

Február 3-a, a gyerekek védőszentje: _____

Március 12-e, a diákok patrónusa: _____

Április 24-e, a mezőgazdasági munkák kezdete: _____

Május 1-je, a májusfa állítás napja: _____

Június 24-e, a tűzgyújtás napja: _____

XIII/5. Nézzetek utána, hogy melyik napokra esnek az alábbi Boldogasszony – ünnepek!

Gyertyaszentelő Boldogasszony: _____

Gyümölcsoltó Boldogasszony: _____

Nagyboldogasszony: _____

Kisboldogasszony: _____

XIV. Gyűjtőmunka: Rajzoljátok le, majd írjátok le egy-két oldalban, hogy ti melyik népszokásokat tartjátok „életben”, melyiket szeretitek a legjobban! (A rajzokat max. A/4-es méretben kérjük elkészíteni.)